

OBRRTNI VESTNIK

Strokovni list za pouzdigost in napredek obrtništva Dravske banovine.

„OBRRTNI VESTNIK“

izhaja tedensko in sicer vsak petek ter stane:

celoletno Din 40—
polletno Din 20—
posamezna številka . . . Din 1—

Glasilo „Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani“, „Splošne zveze obrtnih zadrug v Mariboru“ in obrtnih društev Dravske banovine.

Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 9.

Nefrankirani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. Ponatiski dovoljeni le z navedbo vira.

Štev. pri poštni hranilnici, podružnici v Ljubljani 10.860.

XV. letnik.

V LJUBLJANI, dne 13. maja 1932.

Štev. 20.

Primer Bata

Graška »Tagespost« z dne 11. t. m. prinaša v uvodniku pod gorajim naslovom zanimivo poročilo o gospodarski stiski češkoslovaškega kralja čevljev Bat'e. Zaradi zanimivosti in da spoznamo cenj. čitatelji komunalno-industrijski sistem Bat'e priobčujemo to poročilo v prevodu. Glase tako-le:

»Napoved češkoslovaškega kralja čevljev, da se čuti radi zapore vseh držav prisiljenega omejiti svojo produkcijo, je izzvala v Pragi neverjetno presenečenje. Posebna pozornost je usmerjena na usodo skoro 60.000 nameščenih in delavcev tega velepodjetja; ne gre pri tem le za usodo, da bodo ostali ti številni nameščenci na cesti, gre tudi za usodo njihovih skozi leta in dneve zbranih prihrankov, če bodo ti zanje izgubljeni. Milijarda kron, ki ji je na mah zamrznila v petindvajsetih milijonih nakopičenih parov čevljev v ogromnem skladišču, ni denar Bat'e ali katere banke; ta milijarda je težko prishuzeni denar njegovih nameščencev. Svojevrstni mezdni sistem je imel značilnost v tem, da mezda nameščencem ni bila v celoti izplačana na roko, ampak da je velik del te ostal v podjetju kot vloga. Ni čuda, če so imeli posamezni delavci na svojih kontih izkazanih po več desetisoč kron; da, bili so celo nameščenci, ki so na ta način v par letih postali milijonarji. Če si je hotel kdo izmed nameščencev nabaviti kaj posebnega, če si je hotel nabaviti obleko ali kolo in bi moral v ta namen dvigniti iz svojega računa pri podjetju, tedaj ni prejel denarja na roko, ampak je kar prejel zaželjeno blago. Zakaj Bat'a je kupčeval z vsem; od vsakdanjega kruha pa vse do avtomobila je imel sam na zalogi. Nameščenci so večji del bivali v Bat'ovih stanovanjskih hišah; na delo in z dela so se celo vozili po železnici, ki je bila prav tako njegova last. Moč te pozicije je bila v tem, da je bilo podjetje popolnoma nezavisno od bančnega kapitala in tudi ni bilo prizadeto vsled posledic bančne krize. Oslabitev te pozicije pa je morala stopiti na dan v trenutku, čim je prišlo do omejitve produkcije. Nameščencem, ki je izločen ali izstopi iz Bat'ovega podjetja, ima — naravno — pravico, zahtevati izplačilo vsch vlog. Od kje pa bo vzel Bat'a denar za izplačilo dela izločenih, to je baš tisto vprašanje, ki si ga je zdaj zastavljal.

Kako je vendar prišlo do sedanje krize? V času največjega podviga je skušal osvojiti državo za državo. Najprej je bila osredotočena njegova zasnova na nemški trg, potem pa so prišle na vrsto Francija, Amerika in druge države. Imel je uspehe, ker so mu njegov sistem »znojnega dela« in sijajna tehnična oprema njegovih obratov jamčili in mu dajali veliko industrijsko prednost. Toda, kmalu se je čevljarska industrija prizadetih držav po prvem strahu znašla in pričela z vsem elanom delati na to, da dvigne svojo tehnično zaostalost in da po modernejši ureditvi nadkrili urejeno industrijo Bat'e. Razburjenje, ki ga je povzročilo Bat'ovo prodiranje, je priklicalo tudi zaščitne carine, s katerimi pa ni mogel kralj čevljev več vojevati vojne. Tedaj mu je padla na um misel, uteči zaščitnim carinam na ta način, da vzpostavi v inozemstvu tovarne. Po mnogih prizadevanjih — nemška država mu ni hotela odprodati kosčka zemlje — se mu je vendar posrečilo, postaviti v Šleziji tovarno. Zidovje tovarne stoji mirno in čaka, toda Bat'a ne bo več delal v njem. V ostalih državah mu je bila postavitev tovarne kratkomalo prepovedana. Na ta način odrinjen z nemških, angleških, franco-

skih, italijanskih in ameriških tržišč, je obdržal le slaba tržišča Srednje Evrope in Balkana. Kaj in koliko pa pomeni to, nas uči vsakodnevna insolventna lista.

V Bat'i pa je začela naenkrat zoreti ljubka ideja; on, ki je bil vedno zaveznik cerkve, spomnil se je, da stoji v evangeliju zapisano: lačne nasititi, nage oblačiti. Čemu ne tudi bosonoge obuti? Neštetokrat je v svojih govorih obračal pozornost na nesporno dejstvo, da je še vedno stotine milijonov ljudi, ki hodijo bos naokrog. Nepremerljivi in dalekosežni bodočnostni izgledi so v prividu ostali pred njegovimi očmi. Sad ugibanj je bil njegov zračni polet v Indijo, ki ga je podvzel v letošnji zimi in kateri polet je vzbudi kolikšno senzacijo. Upal je, da bo v trenutku odvalil sto milijonov Indijcev sosednjimi narodi vred bosonoge hoje. Žalibog pa se mu to ni posrečilo. Kako naj bi ti ubogi sprejeli Bat'ove čevlje, ki bi jih morali povrh še plačati? Tako je končal tudi ta zadnji obupni ekspanzivni pokuš z jadikujočim fiaskom.

Danes še ni mogoče, predočiti si, kakšen obseg bo zavzela ta katastrofa.

Kdo ima priliko izsiljevati glasove v prid zbornic?

Pod tem naslovom je priobčil »Obrtnik« v svoji zadnji številki članice, s katerim hoče izpodbiti stvarno poročanje našega poročila o 9. rednem občnem zboru Zadruga krojačev in krojačic za sodna okraja Ribnica in Vel. Lašče. Vsebinska našega poročila o tem zborovanju bo še znana vsem cenj. naročnikom in čitateljem in ne pogrevati bi stvari znova, da nam ni »Obrtnik« z znanim načinom zavijanja in pisanja očitel lažnega obrekovanja. Priobčujemo pa dolnje »pojasnilo« tudi z ozirom na to, ker nam je je postal sam odličen član in funkcionar, da javnost zve, na kateri strani je resnica. S tem tudi »Obrtni Vestnik« zaključuje vsako polemiko in ne bo reagiral na še tako podle izpade »Obrtnika«. Nam je prvi namen, da je in ostane strokovni list obrtniku res strokovni svetovalec v teh težkih časih. Opozarjamo zato vse cenj. naročnike in dopisnike, da bodo odslej vsi polemični dopisi romali kratkomalo v koš. Prosimo jih pa pri tej priliki, vse brez razlike, da krepko podpro naš list, da ga dvignemo do popolne veljave!

Pojasnilo.

Natančno poročilo o tem zborovanju je prinesel »Obrtni Vestnik« v šte. 18. na strani 2. od dne 29. IV. t. l., zaradi tega ne bom poročal celotnega zborovanja. Ker pa je novi list »Obrtnik«, ki je zvest zagovornik samostojnih zbornic, prinesel poročilo, da se je na tem zborovanju večina izrekla za samostojno obrtno zbornico in je ta list ponovno prinesel pod imenom »Da se ne pozabi«, članek, v katerem ponovno trdi, da se je izglasovala večina za ločene zbornice in v tem članku hoče blattiti moža, ki je največ delal za obrtnika, zaradi tega sem resnici na ljubo prisiljen podati natančen rezultat glasovanja glede sistema zbornic.

Pri točki, v kateri se je razpravljalo o sistemu zbornic, je imel prosto besedo zagovornik ločenih zbornic g. Pičman, ki mu je bil dovoljen dostop na občni zbor kljub temu, da ni bil vabljen. Odkrito povem, da bi mu ne bil kot predsednik zborovanja dovolil vstopa, da me ni prosil gospod Rebek,

60.000 malih čevljarjev je spravljal Bat'a na cesto, 60.000 delavcev je postavljenih pred Njč. Bat'a je bil vselej velikopotezen. Podjetja te vrste pač lahko uspevajo v prostotržnem času, ne pa v današnjem, ko se skoro sleherni država obdaja s kitajskim zidom. Tudi Češkoslovaška je s tem slučajem prizadeta pri svoji trgovski politiki. Zakaj, kult, ki je bil v tej republiki pospeševan po Bat'i in njegovem delu, je bil že pravcato poganstvo. Poleg črkovno-krepkih inseratov je tudi nacionalna ponosnost Čehoslovakov dajala povod, da je bil s himnami slavjen. Zdaj pa je nastala naenkrat velika potrtost in vse se je poskrilo in utihnilo pred grozečo nevihto, ki se vleče iz dalje po nebu. Nihče si niti ne drzne razmišljati, kakšen da bo konec primera Bat'e. Odkod naj pride rešitelj? Banke, ki jim ni nikdar dajal zasluzka? Ne. Inozemstvo, ki le z gnjevom imenuje ime Bat'a? Ne. Preostane le še država, ki mora vselej poprijeti z dobrotno roko tam, kjer se je slabo gospodarilo. Na ta način pride Češkoslovaška do svojega kreditnega zavoda, le s to razliko, da bo nosil ime Bat'a, da ne bo banka — ampak tovarna. Ti razločki pa bodo davkoplačevalcu, če morda poseči globoko v žep, precej ravnodušni.

da naj mu vstop dovolim. Gospod Pičman je tudi dobil prvi besedo in je obrazložil po svoje dobro stran ločenih zbornic. Govoril je dvakrat in se mu svoboda govora ni kratila. Ko je prišlo do glasovanja, se je na željo članstva glasovalo z vzklikom. Pozval sem člane in članice, da naj dvignejo roko, kdor je za ločene zbornice in to na predlog g. Češarka iz Ribnice, ki je stavil ta predlog. Konstatiral sem 11 glasov za ločene zbornice. Gospod Češarek je, ko mu to ni bilo po godu, zahteval ponovno glasovanje in direktno sili člane in članice, da naj dvignejo roke. Naštelo se jih je pri drugem glasovanju 17 za ločene zbornice. Članov in članic pa je bilo na občnem zboru 73. Seveda ni bilo to za gospoda Pičmana in ne za gospoda Češarka in je zaradi tega gospod Češarek kar na svoj pest odredil ločitev po siraneh in šel po sredi šolske sobe ter vpil: Kdor je za ločene zbornice, naj gre na desno. Med tem je pa že mnogo članov in članic zapustilo zborovanje, ker se je njim to početje neumno zdelo, vendar je pa bilo navzočih ob priliki delitve še 57 članov in članic. Toda žalibog, tudi s tem niso imeli uspeha, našli so za ločene zbornice 27 članov in članic, ki so bili na desni strani. Torej še vedno pre malo. Pripomnim naj, da se je od teh 27. takoj po zborovanju javilo nekaj članic pri meni in se pritožile, da miso za ločene zbornice, ampak niso mogle iti iz klopi ter so tako ostale na desni strani.

Torej tak je bil sklep glede sistema zbornic. Dalje se vsled prerakanja ni moglo zborovati in sem bil prisiljen zaključiti občni zbor. Nerazumljivo se mi vidi, kako morejo gospodje, ki zagovarjajo ločene zbornice, priti tako daleč, da smatrajo ta sklep za izglasovan za ločene zbornice. Prosim, naj se odšteje 27 od 57 in se bo videl rezultat. Res je, da se je z vso silo delalo za ločene zbornice. G. Pičman je drvel z avtomobilom, toda vse zastoj. Nasprotno se od strani zagovornikov skupnih zbornic ni vplivalo na nobenega člana in rečem, ako bi bili zagovorniki skupnih zbornic dvignili tako agitacijo, kot jo je g. Pičman, bi bili oni dosegli kaj drugega kot so sedaj. Torej tudi sila ne pomaga.

Naša zadruga je bila in bo za skupne zbornice z avtonomnim obrtnim odsekom. Dovolj se je sedaj agitiralo pri članih in članicah, da naj glasujejo za ločene, toda zastoj. Končno vam, gospod Pičman, povem, da gosp. Češarek ni delal za ločene zbornice zaradi tega, da bi Vas poslušal, ampak samo zaradi tega, ker mu je načelstvo zadrug trn v peti. Ako bom čital še nadalje kaj glede tega, da se je naša zadruga izjavila za ločene zbornice, bom potem natančno obrazložil, zakaj je gospod Češarek zastopal na zborovanju svojevrstno stališče in takorekoč hotel prisiliti nekatero člane in članice za ločene zbornice.

V Ponikvah, dne 9. maja 1932.

Lenarčič Ivan, zadržni načelnik.

Novo ravnateljstvo Osrednjega urada za zavarovanje delavcev

Iz vrst delodajalcev so imenovani: Inž. Radovan Alaupović, ravnatelj Acetik d. d. v Zagrebu, Milan Bašič, pekovski obrtnik v Zagrebu, Marko Bauer, tajnik deželne zveze industrijcev v Zagrebu, Vasa Jovanović, industrijec v Beogradu, Stevan Sekerezović, trgovec v Beogradu, Lado Marković, član obrtne zbornice v Beogradu, Josip Kavčič, trgovec in predsednik Zveze trgovskih gremijev v Ljubljani, Josip Adamič, industrijec v Domžalah, Simon Stanivraković, ravnatelj v Sarajevu, Andrija Grhavac, ravnatelj tiskarne v Osijeku, Andrija Bilič, ravnatelj Atlantske plovidbe, Ivan Pačić, ravnatelj Jugoslov.-amer. plovidbe v Zagrebu.

Kot zastopniki delojemalcev so bili imenovani: Viljem Haramina, predsednik splošne delavske zveze v Zagrebu, Vladimir Pfeifer, tajnik Delavske zbornice v Zagrebu, Nikola Živković, delavec v Zagrebu, Anton Deban, delavec v Zagrebu, Luka Kovačević, tajnik Delavske zbornice v Beogradu, Nikola Nemjški privatni nameščenec, Dušan Djorić, delavec v Beogradu, France Svetek, nameščenec delavskega konzumnega društva v Celju, Evgen Losi, privatni nameščenec, Jovo Jurašič, tajnik Delavske zbornice v Sarajevu, Dragan Simić, tekstilni delavec v Vel. Bečkereku, Marko Kurtini, pomorski kapetan v Splitu; kot njihovi namestniki Gokko Berberović, uradnik Delavske zbornice v Zagrebu, Nilko Kajba, skladišni delavec v Zagrebu, Rudolf Grubauer, pekarški delavec v Zagrebu, Josip Balija, mizarški delavec v Zagrebu, Nikola Vujanović, mašinst v Skoplju, Vekoslav Bratković, tajnik splošne delavske zveze v Beogradu, Branko Rakovački, strojarski delavec v Beogradu, Viktor Eržen, novinar v Mariboru, Joško Zemljčič, privatni uradnik v Ljubljani, Josip Vincetić, krojaški delavec v Sarajevu, Milivoj Mrdžamin, elektrotehnični delavec v Novem Sadu in Daso Sotirović, tipograf v Skoplju.

V nadzorni odbor so bili imenovani iz skupine privatnih nameščencev in delavcev: Fadil Krtagić, privatni nameščenec v Zagrebu, Peter Nedić, mizarški delavec v Sarajevu, Bogdan Krekić, tajnik ujednjenih delavskih zvez v Beogradu, kot njihovi namestniki pa Milan Mušić, delavec v Zagrebu, Anton Alagić, bančni uradnik v Novem Sadu in Vladimir Kravos, tajnik Strokovne zveze v Ljubljani.

Do konstituiranja samoupravnega organa OUZD bo vodil samoupravne posle dose-danji komisar g. Marko Bauer.

Borza

LJUBLJANSKA BORZA.

Devize: Amsterdam 2272.62—2283.98, Berlin 1325.62—1347.42, Bruselj 787.90—791.84, Curih 1097.35—1102.85, London 205.02—206.62, Newyork ček 5585.38—5613.64, Pariz 221.33—222.45, Praga 166.34—167.20, Trst 287.67—291.07.

Poslovanje Zanatske banke Kraljevine Jugoslavije v l. 1931

Od uprave Zanatske banke podružnice v Ljubljani smo prejeli letno poročilo tega zavoda, iz katerega razvidimo detaljne podatke o poslovanju. Zavod je bil pred štirimi leti ustanovljen z državnim in obrtniškim kapitalom, vsled česar smatramo za potrebno, da naše čitatelje informiramo o poslovanju tega zavoda.

Delniška glavica.

Od podpisane delniške glavice v znesku 75 milijonov dinarjev je bilo z dnem 31. decembra 1931. plačano od države 19 milijonov dinarjev, od privatnih delničarjev pa 45 milijonov dinarjev. Iz tega vidimo, da znaša razmerje državnega vplačila z vplačilom privatnih delničarjev 29,69 odst. proti 70,31 odst., medtem ko znaša zakonito predvideno razmerje 40 odst. proti 60 odst. To pomeni, da so delničarji-obrtniki svoja plačila v polni meri izvršili, medtem ko je država še vedno v zaostanku z zneskom 11 milijonov dinarjev.

Kreditiranje.

Vsled ukinitve neizkoriščenega dela reeskontnega kredita pri Narodni banki so se bančna sredstva znatno zmanjšala ter je bila banka primorana znižati višino kreditov, katere od 25. septembra 1931 podeljuje po sledeči skali:

Obrtniki brez delnic morejo dobiti kredit do največ 15.000 Din, kateri imajo do 10 delnic, dobe do 25.000 Din, od 11 do 25 delnic do 40.000 Din, od 26 do 50 delnic do 60.000 Din, od 51 do 75 delnic do 80.000 Din, preko 75 delnic pa 100.000 Din kredita.

Kreditiranje se je tekom 1931. leta razvijalo sledeče:

a) pri centrali:

	kom.	zaprošeno:
Beograd	731	Din 19.217.000—
Notranjost	3345	" 50.913.200—
Zira in garancije	12	" 2.750.000—
Kreditne zadruge	37	" 3.420.000—
Nabavl. in konsumne zadruge	1	" 50.000—
	4126	Din 76.350.200—
	kom.	odobreno:
Beograd	514	Din 13.436.000—
Notranjost	3024	" 31.086.500—
Zira in garancije	7	" 850.000—
Kreditne zadruge	33	" 2.820.000—
Nabavl. in konsumne zadruge	—	—
	3578	Din 48.192.500—

proti na 5424 prošelj v znesku 105.798.550— Din in na 4766 prošelj odobrenih dinara 69.714.600— v letu 1930.

b) pri podružnici v Ljubljani:

	kom.	zaprošeno:
Beograd	67	Din 835.300—
Notranjost	41	" 553.260—
Zira in garancije	1	" 4.000—
Kreditne zadruge	14	" 5.750.000—
	123	Din 7.142.560—
	kom.	odobreno:
Beograd	56	Din 672.280—
Notranjost	36	" 414.260—
Zira in garancije	1	" 4.000—
Kreditne zadruge	14	" 3.100.000—
	107	Din 4.190.540—

Pri glavni podružnici v Zagrebu je bilo vloženih 1049 prošelj v znesku 15.314.050 Din, odobrenih na 895 prošelj 11.421.050 Din.

Pri podružnici v Sarajevu je bilo vloženih 392 prošelj v znesku 5.650.500 dinarjev, odobrenih na 320 prošelj 2 milijona 712.100 Din.

Skupno torej 5690 prošelj na 104 milijonov 457.310 Din, odobrenih na 4900 prošelj 66.516.190 Din; proti 6867 vloženim prošelj v znesku 128.739.320 dinarjev, odobrenih na 6082 Din 88.881 tisoč 870 Din v poslovnem letu 1930.

Iz tega razvidimo, da se je v letu 1931. zmanjšalo število prošelj za 1177 komadov v znesku 24.282.010 Din, vsled česar je manj odobrenih 1182 prošelj in kredita v znesku 22.365.680 Din.

Vloge.

Stanje vlog je znašalo:

dne 31. XII. 1931.	
na 1144 knjižicah	Din 19.952.102.81
dne 31. XII. 1931. na tekočih računih	" 12.339.721.—
	Skupno Din 32.291.823.81

proti 32.475.205 Din v letu 1930., torej manj 183.381.93. To zmanjšanje je vsled kakor neznatno, ako upoštevamo veliko vzemirjenje vlagateljev, ki je nastalo v drugi polovici minulega leta in se lahko trdi, da so vsi vlagatelji obdržali svoje zaupanje v to banko.

Čisti dobiček.

Zanatska banka je poslovno leto 1931. zaključila s čistim dobičkom:

Pri Centrali	Din 3.048.325.60
pri Glavni podružnici, Zagreb	" 692.073.33
	Skupno Din 3.740.398.93
v Ljubljani	" 388.842.45
v Sarajevu	" 182.368.68
	Skupno Din 571.211.13

Tako iznaša faktični čisti dobiček 3.169.187.80 Din.

Od tega dobička se v smislu pravil in zakona v določenih odstotkih odbije za fonde in taktijeme, preostali dobiček v znesku 2.475.000 Din pa se razdeli med delničarje za dividendo, katera znaša 11 Din za vsako delnico.

Dividendo je Zanatska banka proti izročitvi kupona št. 2 začela izplačevati z dnem 25. aprila t. l.

Ako reasumiramo to bančno stanje in delo v minulem letu, moramo ugotoviti, da so rezultati pozitivni in zadovoljivi. Ako upoštevamo poznane velike težkoče našega denarnega trga, s katerimi se je morala boriti tudi naša mlada denarna ustanova, moramo priznati krasen uspeh te naše banke in njene uprave, katera je v teh težkih razmerah pokazala svojo elastičnost in solidnost tako pri varovanju obrtniškega kapitala kakor tudi pri podpori obrtniške podjetnosti v obliki cenenega kredita.

Upoštevajoč vse navedeno, moramo upravi banke le čestitati za tako pozitivno delo in to tembolj, ker je naša

Dušan Serbec, minister n. r.:

Dr. Vidmarjev načrt elektrifikacije

V svojem predavanju dne 10. marca 1932 v društvu »Merkur« je g. prof. dr. Milan Vidmar stavil konkretni predlog, kako naj se organizirajo naše elektrarne v svrhu čim uspešnejšega delovanja, da se s tem vsaj deloma popravijo napake, ki so se po njegovem mnenju zgodile v preteklosti.

Njegov predlog je naslednji:

Dravska banovina naj se nemudoma razdeli na električne srece, ki bodo prideljeni vsak svoji elektrarni. Velikost teh srezov naj se prikloni velikosti elektrarn. Vse elektrarne naj se dalje zvežejo med seboj. Temelj te medsebojne zveze naj bi tvorila banovinski daljnovod iz Velenja do Črnuč in falski daljnovod iz Fale v Laško in Trbovlje. Ustanovi naj se centralna električna družba, ki bi diktatorično dirigirala električni tok iz enega področja v drugo področje. Vsaka elektrarna, ki bi morala biti članica te družbe, bi bila zavezana, na povelje centralnega vodstva dobavljati v skupno omrežje odvisno množino energije po lastni ceni. Vsaka elektrarna pa bi tudi morala na povelje centralnega vodstva sprejeti iz skupnega omrežja odvisno množino energije druge elektrarne in jo plačati po ceni, po kateri bi jo lahko sama proizvajala. Nevarnosti, da bi posamezne elektrarne pri tem navedle napačno produkcijsko ceno, po mnenju g. profesorja ni, ker bi bila taka elektrarna v nevarnosti, da ji centralno vodstvo diktatorično vsili energijo in omeji njen lastni obrat. Izkušnja, napovedati preizkuso ceno, pa bi bila praprečena s tem, da bi centralno vodstvo v takem slučaju lahko zahtevalo od dotične elektrarne velike množine toka po napovedani preizkuso ceni. Centralno obratno vodstvo bi za odvozto energijo plačevalo manj, nego za oddajo, ter na ta način zaslužilo, tako da bi imela centralna električna družba izdatne dohodke.

Ta načrt, sestavljen po belgijskem vzorcu, pa našim razmeram nikakor ne odgovarja.

Belgija, ki nima nikakih vodnih sil, ima samo kalorične centrale. Produkcijski stroški v vseh teh elektrarnah so zaradi tega približno enaki, kajti vse elektrarne so investirale približno enake relativne zneske v stroje in poslopja in vse elektrarne uporabljajo premog iste kvalitete in iste cene. Kontrola nad cenami, ki se prijavijo centralnemu vodstvu, zaradi tega ni težka. Razlike med produkcijskimi cenami sploh ne morejo biti velike, vsaj ne take, da bi igrale važno vlogo ter bi mogle eno podjetje v korist drugega uničiti. Drugače je pri nas, kjer imamo opravka z

banka do sedaj plasirala v obrtniške delavnice ogromno vsoto 105.549.916.50 dinarjev cenjenih kreditov. Mi se nadejamo, da bo ta uprava, čim bodo razmere dovoljevale, znižala obrestno mero in uvadla tudi podeljevanje dolgoročnih kreditov, kar je splošna želja in potreba obrtnišva.

Ljubljanska podružnica Zanatske banke je v minulem letu prav energično delovala na svoji organizaciji ter naravno v prvih osmih mesecih svojega obstoja še ni mogla zavzeti take vloge v denarnem poslovanju obrtnišva naše banovine, kakršna ji po njeni važnosti pristoja.

Kakor se nam poroča, so se dne 12. in 18. aprila t. l. vršile seje poslovnega odbora ljubljanske podružnice. Slednji je prisostvoval tudi poznani odlični gospodarski in finančni delavec generalni direktor g. Milan Dragič, ob kateri priliki se je ugotovilo, da se posli podružnice v tekočem letu prav zadovoljivo razvijajo.

Konstituiral se je tudi poslovni odbor ljubljanske podružnice Zanatske banke ter je bil za predsednika ponovno izvoljen g. Engelbert Franchetti, brivski mojster, za podpredsednika pa g. Franjo Ravnikar, tesarski mojster, oba iz Ljubljane; člani odbora so gospodje Bureš Franjo, urar iz Maribora, Bauga Ludvik, mehanik iz Ljubljane, Holobar Stojan, slikarski mojster iz Celja, Karol Vidmar, pekovski mojster iz Ljubljane. Šele pred kratkim imenovanega člana g. Ivana Mihelčiča pa je zgubila podružnica z njegovo nesrečno smrtjo in z njim sodelavca, ki bi s svojim delom gotovo mnogo koristil zavodu.

Mi želimo, da bo razvoj ljubljanske podružnice trajen v korist našega obrtnišva in zavoda samega.

se blago vedno podraži. Temu narodnogospodarskemu principu družba, ki jo je zamislil g. profesor, gotovo nasprotuje.

Zlasti važno pa je, če gledamo naš stvar z narodnega stališča, sledeče:

Omenil sem že, v kaki ogromni meri so produkcijski stroški odvisni od tega, v kaki meri je izrabljena kapaciteta električne naprave, zlasti vodne.

V centralno družbo, katero si je zamislil g. prof. Vidmar, naj bi vstopili mali in veliki producenti. Ta družba naj bi prevzela od banovine sedanja njena omrežja ter s sodelovanjem banovine gradila nova omrežja.

V času, ko bodo omrežja dograjena, pa se lahko zgodi sledeče:

Eden večjih producentov — to je danes Fala in postala bi TIPD s trenutkom, ko spravi v obrat svojo elektrarno — bi lahko dobil skomine, da ubije vse druge ali vsaj manjše producente in prevzame preskrbo vsa ga konsuma. Dal bi družbi na razpolago tok po zelo nizki ceni, ki bi mu ob izrabi cele njegove kapacitete tudi odgovarjala, in družba bi vsaj v navideznem interesu konsumentov morala ta tok drugim elektrarnam vsiliti, in s tem bi bile druge elektrarne prej ali slej, oziroma najbrž zelo hitro uničene.

Današnja kapaciteta posameznih elektrarn stoji v sledečem razmerju: Banovinske elektrarne 2 — skupno z Velenjem 4 — Mestna elektrarna 2, Fala 33 in Trbovlje — če pride v obrat — 9. Druge elektrarne, ki naj bi se tudi pritegnile, so v primeri s tem malenkostne ter bi se izražala njihova kapaciteta napram navedenim samo v decimalah.

Veliki producent bo imel vedno težnjo, da malega producenta ubije, in to mu ne bo težko, če ob izrabi polne kapacitete tudi tok lahko po nižji ceni kakor mali producent, ki nima izrabljene vse kapacitete.

In ker bi kot velika producenta ob realizaciji načrta g. profesorja prihajala v poštev v prvi vrsti Fala in Trbovlje, je jasno, da bi bila tema dvema dana možnost, da tekem časa monopolizirata produkcijo električnega toka v Dravski banovini.

Na ta način je predlog g. profesorja naravnost voda na mlin tujega kapitala. In uresničenie tega predloga bi pomenilo ne samo podporo tujemu kapitalu, ampak bi obenem uničilo to, kar smo si do danes na polju elektrifikacije ustvarili sami in kar se danes popolnoma lepo in uspešno razvija. Naša gospodarska osamosvojitve bi prišla s tem izdaten korak nazaj mesto naprej.

Predvsem z narodnega stališča, katero je g. predavatelj tudi poudarjal, je torej predlog nemogoče sprejeti.

Prd nekaj dnevi sem govoril o tem problemu z nekim Hrvatom strokovnjakom, in ta je svoje mnenje formuliral tako, da je rekel: »Če bi imela priti preskrba dežele z električno energijo v roke tujega kapitala, bi bilo treba od hiš do hiše agitirati in ljudem dopovedovati, da je prej v njihovem interesu, da se vrnejo k leščerbam in trskam, kakor pa, da se zaslužijo tujcu, ki se ga ne bodo nikdar več otresli.«

Temu mnenju se pridružujem v cellem obsegu in prepričan sem, da je istega mnenja vsa slovenska javnost, ki je stremela in stremi za tem, da se osamosvoji na vseh poljih narodnega udejstvovanja, zlasti tudi na gospodarskem polju.

Z ozirom na navedeno mi je je nemogoče razumeti, kako je bilo g. prof. dr. Vidmarju mogoče, da je svoj spredaj označeni predlog predložil slovenski javnosti.

K prevodu »Obrtnega zakona«

Tiskarna »Merkur« v Ljubljani je izdala v svoji zbirki »zakonov in uredb« zakon o obratih v posebni knjižici, in to po besedilu prevoda v »Službenem listu«. V tem prevodu se je naknadno ugotovilo več pomot, ki pa so bile medtem uradno popravljene. Da ustrezne kupcem knjižice z obrtnim zakonom, je založila tiskarna »Merkur« poseben odisek teh popravkov, ki jih dobe interesi v tiskarni »Merkur« brezplačno, oziroma ob naročbi po pošti proti povračilu poštnine.

Slavija

JUGOSLOVANSKA ZAVAROVALNA BANKA

V LJUBLJANI, Gosposka ulica 12 Telef. 2176. 2276.

* * Podružnice: BEOGRAD, ZAGREB, SARAJEVO, OSIJEK, NOVI SAD in SPLIT * *

Kaj je novega?

Cene denarju. Prejšnji teden je povprečno stal: 1 holandski goldinar 22.85 Din, 1 nemška marka 13.38 Din, 1 belgijska belga 7.89 Din, 1 švicarski frank 11.— Din, 1 angleški funt 206.50 Din, 1 dolar (NSA) 56.32 Din, 100 fr. frankov 222.— Din, 100 Kč 166.50 Din, 100 italijanskih lir 290.— Din.

Atentat na predsednika Doumerja. Prošli petek je Rus Gorgulov ustrelil predsednika francoske republike Paula Doumerja. Atentatorja so prijeli. Pokojni Doumer se ni izpostavil za nobeno politično stranko in je bil vrhu tega že v visoki starosti 75 let. Skušali so ga zdravniki rešiti s transfuzijo krvi, pa je kljub zdravniški spretnosti podlegel.

Albert Thomas — mrtev. V soboto je umrl v Parizu Albert Thomas, ustanovitelj Mednarodnega urada za delo. Zadel ga je kap, ko se je vrnil iz Zeneve v Pariz, da bo volil.

Volitve v Franciji. V nedeljo so se v Franciji vršile ožje parlamentarne volitve v tistih okrožjih, kjer pri splošnih volitvah pred 14 dnevi kandidati niso dobili absolutne večine. Zmagale so zmerne levičarske stranke.

Albert Lebrun — novi predsednik Francije. Ker je predsednik francoske republike Paul Doumer umrl, so v tokrek volili poslanci in senatorji novega predsednika. Velika narodna skupščina je z ogromno večino izvolila za naslednika Doumerja predsednika senata Alberta Lebruna.

Rusija kupuje pšenico. Kakor poročajo uradna moskvska izvestja, je nakupila Rusija v inozemstvu pšenico. Nakupila je 7000 ton avstralske in 40 tisoč ton kanadske pšenice; bo pa nakupila še okrog 100.000 ton.

Deficit italijanskih državnih financ. Italijanske državne finance izkazujejo že dvemilijardni deficit. Hočejo nadalje znižati vse izdatke, razen onih za vojsko in za odplačevanje dolgov.

Obratne omejitve v češkoslovaški železni in strojni industriji. Češkoslovaška železna in strojna industrija izvaja zopet obratne omejitve (petdnevni teden, znižanje plač in mezd, odpuščanje nastavljenecv).

Namera revizije avstrijskih trgovskih pogodb. Vse trgovske pogodbe Avstrije nameravajo revidirati; zlasti pridejo v poštev Nemčija, Jugoslavija, Češkoslovaška, Madžarska, Italija in Francija. S Češkoslovaško so se pogajanja že pričela. Vse to je v zvezi z uvoznimi omejitvami Avstrije.

Drago Žabkar:

Obrtništvo v prejšnjih stoletjih

Na vseh obrtniških zborovanjih, sestankih in sličnih prireditvah v zadnjih letih se je mnogo razpravljalo o stanovski zavesti obrtništva, tudi v časopisih, zlasti strokovnih, se je o tem pisalo. Obrtniško gibanje ni prav nič novega, datira daleč nazaj v prejšnja stoletja. Lahko se trdi, da je bila stanovska zavest obrtnikov in rokodelcev pred par stoletji mnogo večja in izrazitejša, nego je danes. Temu dejstvu se nikakor ni čuditi, kajti mehanizacija dela, porast industrije in proletarizacija obrtništva so povzročili, da se je prvotno samozavestno obrtništvo zloilo, zlasti na deželi, z drugimi stanovi tako, da imamo tam le še karikature nekdanjih rokodelcev in obrtnikov. V zadnjih letih je obrtništvo prisilil boj za obstanek zopet k specijelno obrtniški gibanju, zgodovina se je začela ponavljati.

Pred nekaj stoletji je bilo obrtništvo naseljeno zgolj po mestih in večjih naseljih, kjer je imelo prvo besedo in zavzemalo vsa odlična mesta. Na podeželju je bilo prav malo obrtnikov in rokodelcev, izvzeti je le malo število ml-

Moratorij za Avstrijo. Po informacijah finančnih krogov, ki stoje vladi blizu, ne bo prišlo pred 18. majem do odločitve v transiernem moratoriju za Avstrijo, tudi če bi se zasedanje Zveze narodov končalo brez pomoči za Avstrijo.

Preosnova rumunske vlade. Ministrski predsednik je bil sprejet od kralja v avdijenci. Sklenila se je obširna preosnova kabineta in podpisal tozadevni dekret, po katerem bo zamenjanih več ministrov in državnih podtajnikov.

Avstrijski parlament pred razpustom. Vse stranke razen krščanskih socialcev zahtevajo takojšen razpust parlamenta in razpis volitev.

Padec svetovne trgovine. Svetovna trgovina je padla od 1. 1930. do 1. 1931. za 28 odstotkov in je prišla na stanje leta 1913.

XII. Ljubljanski velesojem

V času od 4. do 13. junija t. l. se bo vršil v Ljubljani XII. Ljubljanski velesojem, nad katerim je blagovolil prevzeti pokroviteljstvo Nj. Vel. kralj Aleksander I. Velesojemski prostor obsega 40.000 kvadratnih metrov prostora. Razstavljalcev bo to pot preko 700 iz 17 različnih držav. Vsi razstavljeni predmeti bodo razvrščeni po teh skupinah: 1. Strojna in kovinska industrija, elektrotehnika; 2. poljedelski stroji in orodje; 3. avtomobili, kolesa, motorna kolesa; 4. tekstilna in usnjarska industrija; 5. pohištvo in stanovanjska oprema; 6. papir, lepenka in kartonaža; 7. kemična in živil. industrija; 8. oficijelna razstava Poljske republike; 9. higijska razstava; 10. razstava perutične in kumcev; 11. tujsko-prometna razstava; 12. razstava »Prijeteljev narave v stanovanju«. Vsem udeležencem velesoja je dovolilo ministrstvo saobračaja 50 odst. popust za obisk. Po smotreni urejenosti in po novorazstavljenih predmetih ne bo letošnji velesojem prav nič zaostajal za prejšnjimi in bo največja revija jugoslovenskega gospodarskega napredka in delavnosti. Vsak zaveden Slovenec mora biti nanj povernen. Obrtniki, ki streme za modernizacijo svojih obratov, bodo imeli najboljšo priliko, ogledati si nove stroje in orodje. Na tem velesojem pa je dana tudi najlepša prilika vsakomur za popoln pregled vsakovrstnih industrijskih in obrtnih proizvodov po onih cenah, ki so primerne današnjim težkim gospodarskim primeram. Zato je v niteresu slehernega obrtnika, da se zanj živahno zanima in da ga obišče.

narjev in gostilničarjev. Podeželsko ljudstvo v takratni dobi ni rabilo dosti predmetov, ki bi jih izdelovalo poklicno obrtništvo, plemstvo pa si je pomagalo večinoma na ta način, da je imelo na svojih gradovih podnike, ki so bili kolikor toliko večji rokodelskega dela, ali pa je kupovalo take predmete po mestih, kje sta obrt in rokodelstvo prav lepo osetela. Tudi duhovščina in samostani so si pomagali na sličnem način. Kmet sam si je pomagal z domačo obrtjo, rabil pa je zelo malo, kajti živel je preprosto.

Iz gornjih razlogov danes ni najti nobenih zapiskov iz obrtniškega življenja v bivših stoletjih na deželi, pač pa vsebujejo mestni arhivi bogate zaloge spisov in odlokov, iz katerih se dajejo črpati prav zanimivi podatki. Po naključju mi je prišla v roke knjiga Ivana Vrhovca »Ljubljanski meščanje v minulih stoletjih«, ki je bila izdana leta 1886. Pisatelj opisuje v tej knjigi po zapiskih, ki jih je našel v arhivu ljubljanske mestne občine, zelo nazorno razmere obrtnikov, rokodelcev in trgovcev stare Ljubljane. Iste razmere, kakršne so bile za obrtništvo v stari Ljubljani, so bile takrat tudi po drugih krajih.

Ljubljana je bila sredi 14. stoletja še prav majhno naselje, obstojala je le iz sedanjega Starega trga in Florjanske ulice tja doli do sedanjega Hrdeckega

Dr. Anton Korošec — šestdesetletnik

V četrtek je obhajal svoj šestdeseti življenjski rojstni dan eden največjih Slovencev in velik zaslužnik slovenskega združništva bivši ministrski predsednik in večkratni minister g. dr. Anton Korošec.

Njegovo ime je v najtesnejši zvezi s slovenskim gospodarstvom vobče, še posebej pa s slovenskim združništvom, kateremu je posvečal odlični g. jubilan posebno pažnjo in ga privedel po uspehov polnem življenju do ugledne višine. Tudi kot politiku so stali g. jublantu interesi slovenskega gospodarstva v ospredju, saj je tako na svojih odličnih mestih, ki jih je zavzemal svojčas na Dunaju, potem pa v Beogradu izvrševal številne koristi. Zato pa so imeli naši gospodarski krogi v njem vselej človeka, h kateremu so se lahko zatekali in se z njim posvetovali. Njegova dobra volja, pomagati našemu gospodarstvu in imeti popolno razumevanje za vse težnje ter se živahno zavzemati za odpomoč — to so bile in so jubilantove vrline, ki so mu tekom desetletij njegovega gospodarskega in političnega udejstvovanja pridobile nešteto simpatij.

Ob njegovem častitljivem jubileju mu želimo, da bi mu bilo usojeno še mnogo let uspešno zastopati koristi našega gospodarstva in delovati v dobro našega naroda!

Predpisani tečajji za državne vrednostne papirje

Na podlagi čl. 12, točke 2 finančnega zakona za leto 1932/33 je finančni minister določil za spodaj navedene države in od države zajamčene papirje te-le tečaje:

2½% državna renta za vojno škodo, nominala 1000 Din, po 300 Din; 7% posojilo iz leta 1921, nominala 100 Din; po 80 Din; 4% agrarne obveznice, nominala 100 Din, po 50 Din; 6% državne obveznice iz leta 1930, nominala 100 dinarjev, po 70 Din; akcije Privilegirane agrarne banke d. d., nominala 500 Din, po 400 Din. Ti tečajji veljajo od 10. maja 1932 in do preklica in jih morajo upoštevati vse državne ustanove in samoupravna telesa v vseh primerih, kadar morajo te obveznice sprejeti kot jamstva (kavcije) po borznih tečajih na podlagi posebnih zakonov, uredb in pravilnikov. Pravkar določene vrednosti teh papirjev ostanejo v veljavi za vse čas jamstva, obračunanega po tej vrednosti.

mostu. Skoro vse mestno prebivalstvo so tvorili le obrtniki, rokodelci in trgovci, le oni sami so vživali vse mestne pravice, ki so bile dokaj obsežne; bili so meščani v pravem pomenu besede in jedro vsega ljubljanskega prebivalstva. Le majhen del meščanstva so tvorili plemiči in duhovščina, vendar pa brez velikih pravic, kakršne so imeli obrtniki, rokodelci in trgovci. Obe skupini sta si stali nasproti v večnem boju, a obrtniki so z ljubosumnostjo pazili na svoje pravice in svobosčine. V pravi Ljubljani plemiči sploh niso smeli bivati, vsled česar so si ti postavljali svoje domove na nasprotnem bregu Ljubljanice; ta novi del ni spadal pod mestno, marveč pod deželno gosposko. Pozneje se je tudi ta del spojil z mestom in tako so nastali polagoma v Ljubljani trije najpoglavitejši stanovi in sicer: z največjimi pravicami oblagodarjeni meščani, ki so jih tvorili izključno obrtniki, rokodelci in trgovci; gospoda, to so bili plemiči in duhovščina in pa oni ljudje, ki so zavzemali pri teh boljše službe, in pa končno tujci, to so bili hlapci, dekle in ljudje, ki si niso mogli pridobiti meščanskih pravic.

Kdor je hotel v mestu izvrševati samostojen poklic obrtnika, rokodelca ali trgovca, je moral skrbeti, da je postal ljubljanski meščan ali še boljše povedano, kdor je hotel postati ljubljanski

Strojno podjetje R. Willmann

LJUBLJANA
Slomškova ul. 3. Telef. 2055

Beneški jaremniki, cirkularke, nihalne žage najnovejše konstrukcije, brusilni stroji. Železni deli k pogonu mlinskih kamnov, zatornice. Transmisijski deli kakor osovine, ležišča, spojke, jermenice vseh vrst in velikosti. Rebraste cevi iz kov. železa z ugodnim grelnim učinkom. Elektro-tovarna in jamska dvigala, vitli in dvigalne ter transportne naprave. Projektiranje in oprema žag in mlinov ter drugih industrijskih naprav. Vsakovrstna popravila strojev. Ponudbe brezplačno, na željo strokovnjaški obisk.

Izredni občni zbor

Obrtniške „Samopomoči“

reg. pom. blagajne v Ljubljani, se bo vršil v sredo, dne 18. maja 1932 ob 14. uri v posvetovalnici Zbornice za trgovino, obrt in industrijo, Beethovnova ul. 10, s sledečim

dnevni redom:

1. Pozdrav predsednika,
2. čitanje zapisnika IX. izrednega občnega zbora,
3. predlogi,
4. volitve,
5. raznoterosti.

Če bi izredni občni zbor ob napovedani uri ne bil sklepčen, se vrši pol ure pozneje na istem prostoru brez ozi- ra na število navzočih.

Že v 24 urah

kemično snazi, plisira in barva obledele obleke, plašče, klobuke itd. — škrobi in svetlo-lika srajce, ovratnike in zapetnice. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH.

meščan, je moral izvrševati samostojen poklic. Pomočniki, ki so hoteli doseči meščanstvo, so morali vstopiti v zadrugo (Zunft), sicer niso dosegli te pravice in noben mojster ga ni hotel sprejeti v delo. Ker pa ni mogel nihče kdor ni opravljal samostojnega poklica, biti sprejet med meščane, so odločevali o sprejetju zadruge obrtnikov, rokodelcev in trgovcev. Meščanstvo ni bilo dedno in vsakdo je moral zase zaprositi za sprejem, celo sinovi meščanov niso bili izvzeti. Seveda niso takratni mojstri radi podeljevali takih pravic, bali so se konkurence mlajših. Pri posameznih zadrugah je bilo število članov strogo določeno in ie, ako je bil kak prostor izpraznjen, je bila pravica mojstrstva in s tem tudi meščanstva podeljena novemu članu.

Res je, da je končno veljavno podeljeval meščanske pravice magistrat, vendar ta ni postopal proti volji zadrug in le redko se je zgodilo, da je magistrat podelil meščanstvo osebi, proti kateri so se izrekle zadruge. To je bilo popolnoma umevno, saj so bili končno vendarle obrtniki, rokodelci in trgovci oni, ki so postavljali mestno gosposko. V takih slučajih je skušala mestna gosposka zlepa pregovoriti zelo trdovratne mojstre. (Dalje prihodnjič.)

Ste že poravnali naročnino?

OUZD v aprilu 1932

IZKAZ

najvažnejših statističnih podatkov za mesec april 1932.

Povprečnina	moških	ženskih	skupaj
članov	46.981 — 13.038	28.052 — 2.704	75.033 — 15.742
bolnikov	986 — 99	767 — 212	1.753 — 311
odstotek bolnikov %	2.10 + 0.29	2.73 — 0.45	2.34 + 0.07
povprečna dnevna zavarovana mezda Din	27.87 — 1.56	19.27 — 0.62	24.66 — 1.54
celokupna dnevna zavarovana mezda Din	1.309.581.20 — 456.928.80	540.564.— — 71.066.80	1.850.145.— — 527.995.60

Spodnje debelejšje številke pomenijo prirast »+« oziroma padec »—« od lanskega leta t. j. od aprila 1931.

V začetku aprila se je začela gospodarska kriza zboljševati kakor je razvidno iz sledečih rubrik:

Datum	Število članov	Absol. padec 1931	napr. 1932
1. IV.	72.399	16.254	22.973
5. IV.	72.242	16.152	24.065
10. IV.	73.799	14.797	23.025
15. IV.	74.831	15.558	22.436
20. IV.	75.979	16.104	21.081
25. IV.	77.045	16.486	19.794
30. IV.	78.346	16.017	19.907

Zboljšanje gospodarskih razmer je faktično večje nego kažejo gornje številke. Zaradi določb finančnega zakona 1932/1933 je OUZD izgubil tekem aprila približno 2000 zavarovancev (državnih dnevnih, drž. honorarnih uslužbencev itd.). Brez teh sprememb bi bil padec koncem aprila za približno 2000 članov manjši nego je zgoraj navedeno.

Kaj je pravi vzrok zboljšanju krize, je težko reči. Mogoče je to samo reakcija velike gospodarske depresije, ki se je začela v sredini avgusta 1931 in je trajala do začetka aprila 1932. V tem kratkem času je šlo članstvo OUZD za štiri in pol leta nazaj. Mogoče je vzrok

neutemeljena panika pred inflacijo. Naval na denarne zavode govori za to okolnost. Mogoče je pa to tudi prvi simptom bližajočega se konca sedanje gospodarske krize. Končno je mogoče tudi sodelovanje vseh teh momentov. Najbolj važno je, kje zaposlenost napreduje pa naj si bo sezijaška ali konjunkturna. Brez odjav državnih dnevnih, državnih uslužbencev itd. bi se zaposlenost pri eksportu v Ljubljani najbolj zboljšala, in sicer za več kot 10 odst. Tako pa pride Ljubljana na tretje mesto.

Ekspozitura	Prirast »+« oz. padec »—« član. od mar. do apr. 1932	
	absolutno	relativno
Kočevje	+ 110	+ 6.33%
Maribor	+ 441	+ 3.62%
Ljubljana	+ 846	+ 3.50%
Ptuj	+ 66	+ 2.73%
Slovenjgradec	+ 60	+ 2.65%
Celje	+ 394	+ 2.36%
Novo mesto	+ 53	+ 1.90%
Zagorje	+ 32	+ 1.22%
Kranj	+ 47	+ 0.60%
Trzin	— 41	— 1.70%
Murska Sobota	— 56	— 1.94%
Skupaj OUZD	+ 1952	+ 2.67%

Zdravstvene razmere članov so se v aprilu 1932 napram istemu mesecu 1931 znatno poslabšale. Odstotek moških bolnikov je narasel za + 0.29% na 2.10%. Odstotek ženskih bolnikov je sicer manjši za — 0.45%, toda temu je glavni vzrok skrajšanje podporne dobe porodnic.

Povprečna dnevna zavarovana mezda (katera približno odgovarja povprečnemu dnevni delavskemu zaslužku), je padla za Din 1.54 ali 6% (v marcu samo Din 1.30). Padec delavskih plač je posebno velik pri moških delavcih. Faktičen padec delavskih plač je pa še večji, ker podjetniki vedno pravilnejše prijavljajo.

Celokupna dnevna zavarovana mezda je nazadovala za Din 527.995.60. To pomeni, da so delavci, člani OUZD izgubili zaradi redukcij plač in odpustov iz služb dnevno Din 600.000 ali mesečno Din 15.000.000. Dohodki OUZD (bolniški prispevki) so se tako znižali kljub povišanju tarifa od 6 na 6.5% dnevno za Din 22.000 ali mesečno Din 550.000.

Uvoz popolnih instalacij

Zaradi reklamacij, predloženih finančnemu ministru o uvozu popolnih instalacij za tvornice, je carinski oddelek finančnega ministristva izdal tole pojasnilo: O uvozu popolnih instalacij za gradnjo tovarn je izšla okrožnica finančnega ministristva C št. 39.200, Sl. Nov. št. 205, dne 11. septembra 1926. S tem je dana možnost, da se vsakdo seznanji z njenimi določbami in da je vsakomur, ki je na tem interesiran, na prosto dano, da izbere način za predložitev predpisane taksirane prošnje s potrebnimi listinami. Prošnje lahko predloži z neposredno izročitvijo ali pa preko pošte. Zato za predložitev prošnje niso potrebni kakšni posredniki, prav tako pa so nepotrebne tudi kakršnekoli intervencije. (Iz carinskega oddelka finančnega ministristva).

Bakrene, medene in aluminijaste predmete

za obrt, gospodarstvo in kuhinjo izdeluje solidno in po zmernih cenah

tvrdka

JOSIP OTOREPEC

Ljubljana, Za Gradom štev. 9
(ob koncu Streliške ulice).

Iv. BRUNČIČ

stavbni in pohištveni pleskar in ličar. — Izvršuje vsa v to stroko spadajoča dela ter se toplo priporoča cenjenim naročnikom

LJUBLJANA

KOLODVORSKA ULICA 23.

Cene zmerno, delo solidno, postrežba točna. — Telef. 34—76.

Kdor oglašuje
ta napreduje!Dobave
in licitacije

Direkcija državnega rudnika Kreka sprejema do 25. maja t. l. ponudbe glede dobave tiskovin.

Dne 7. junija t. l. se bo vršila pri komandi pogranične trupe v Skoplju ofertna licitacija glede dobave pisarniškega in knjigovodnega materiala in potrebščin.

Dne 6. junija t. l. se bo vršila pri inž. tehničnem oddelku komande mornarice v Zemunu licitacija glede dobave železa, jekla, stekla, kovin, vijakov, motvoza itd.

Prodaja starega železa. Dne 3. junija t. l. se bo vršila pri direkciji pomorskega saobračaja v Splitu ofertna licitacija glede prodaje starega železa.

Direkcija državnega rudnika Banja Luka sprejema do 19. maja t. l. ponudbe glede dobave risalnih potrebščin, električnega materiala in 500 kg cilindrskega olja.

Direkcija državne železarne Vares-Majdan sprejema do 25. maja t. l. ponudbe dobave 3500 kubičnih metrov kisa.

Direkcija državnega rudnika Kakanj sprejema do 19. maja t. l. ponudbe glede dobave 10.000 kg riža in 20.000 kg ovsa.

Dne 27. maja t. l. se bo vršila pri komandi mornarice, ekonomski oddelek v Zemunu licitacija glede dobave 12.500 parov čevljev.

Dne 10. junija t. l. se bo vršila pri direkciji državnih železnic v Zagrebu ofertna licitacija glede dobave signalnega materiala.

Dne 3. junija t. l. se bo vršila pri tehničnem oddelku pri sreskem načelnstvu v Gospiču ofertna licitacija glede dobave cevi in armatur za vodovod.

Oddaja zakupa restavracije na postaji Jesenice se bo vršila potom licitacije dne 16. junija 1932 pri direkciji državnih železnic v Ljubljani.

Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.

ZANATSKA
BANKAKraljevine Jugoslavije a. d.
podružnica Ljubljana

Dunajska cesta štev. 31.

Telefon štev. 30-20
Račun pošt. hranilnice
štev. 14.003Sprejema vloge
na knjžice in tekoči
račun ter jih
obrestuje:

- po 5% z dnevno razpoložljivostjo vse vloge,
- po 6% vezane na odpovedne termine, navedene v bančnih vložnih knjžnicah,
- po 6 1/2% vezane na 3 mesece,
- po 7% vezane na 6 mesecev.

Rentni davek plača banka iz svojega. Denar se lahko pošilja po položnicah Poštne hranilnice, ki so interesentom brezplačno na razpolago.

KREDITNO DRUŠTVO

MESTNE HRANILNICE LJUBLJANSKE

dovoljuje posojila na menice in kredite v tekočem računu vsem kredita zmožnim osebam in tvrdkam

OBRTNA BANKA V LJUBLJANI

CENTRALA: KONGRESNI TRG 4

PODRUŽNICA: LJUTOMER

Telefon št. 2508

Račun pri pošt. hranilnici v Ljubljani št. 12.051

Telefon št. 2508

Daje kredite v obrtne svrhe, pospešuje ustanavljanje obrtnih in industrijskih podjetij, izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje. Vloge na knjžice in na tekoči račun se obrestujejo kar najugodnejše, vezane vloge po dogovoru primerno višje